

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

דרחמנא אמר כי יפול עד שיפול. הימה מאי משמע כי יפול לענין זה דלאבר המודולד ועוד דהאי קרא בשרלים כתיב ונראה דהכי דריש כי יפול מהם צמותם ואמר בפרק בהמה המוקשה (לעיל דף ע"ד.) מיתה עושה ניפול וא"כ מומילא שמעינן דקודם מיתה חיה ע"ן עושה ניפול ואברהמה דרשי ליה דאמר הסם מיתה עושה ניפול ואין שחיטה עושה ניפול ופירש בקובעטם דמקרא יתירא דרשינן ואם אינו ענין לשרלים תננה ענין לבהמה דבה שחיטה היא: **מומילא** נבלה. שמוכיז כאן הש"ס לאלו דוקא אלא היינו עומתא אבר מן החי:

מסייע ליה לרב חייל כו'. וה"ל מאי מייית ליה סיעתא אזי ללא דאמר תאניס שלמקו באיביהן משומאין טומאת אוכלין טפי הוה ליה למסייעיה ממתינתין ונראה דמייית סיעתא אחאי דקאמר החולש מהן בשבת חייב חטאת דמשמע נמי מצרייתא דלאו לכל מיני הוה כחולש מוקף ממעט טומאת נבלה כלומר טומאת אבר מן החי ומקרא ממעט ליה ובמתניתין ליתיה בפירוש אלא מדויקא משמע ליה טומאת אוכלין אין טומאת נבלות לא:

לימא מסייע ליה ירקוח שלמקו. הוה מיייתו ספיר אפילו אטומאת אוכלין ומיייתו סיעתא אחא דלמקו הוה כמודולס:

וקצצין על מנת ליבשן אינטיקא ליה. וה"ל ליתני הכי כרוב ודלעת שקלני על מנת ליבשן מטמא טומאת אוכלין למה ליה למתני רישא שלמקו באיביהן וי"ל דהכי מתני ליה טפי ספיר הכרוב והדלעת שלמקו כו' ואם לא למקו אלא קלנן ע"מ ליבשן כו' **ומר** סבר אין בהמה נעשית יד לאבר. נראה דרבה מלי סבר דלר"ש שחיטה מכשרת ולא דם וה"ק אין בהמה נעשית יד לאבר הא חס נעשית יד לאבר הוה מוכשר משחיטה בהמה אע"פ שהוא חסור באיילה מדרבנן וכן סברי סולו אמוראי דמפרשי מתניתין לבר מר' אחא דאמר בנתקנת הדם בין סימן לסיון קמייפלגי דלדידיה דם מכשיר לר"ש וי"ל לרב אחא לא שמעי ליה צרייתא דהשוחט (לעיל דף נו.) דשמעינן מיניה דלר' שמעון שחיטה מכשיר ולא דם חבל שאר אמוראי דהכא הו ידעו לה שפיר דהא רב פפא נמי מפרש לה לפלוגתייהו בסמוך ובפרק השוחט (נ"ט) אמר רב פפא עלה דצרייתא הכל מודים היכא דאיתיה לרם כו' אלמא ידע לה: הכרוב והדלעת טעמא דהכי פירות מטמאין באיביהן: והיכי דמי. הך מחתיא דקתי דכרוב ודלעת הוה דלא מטמו הא חריני מטמו: אי דיבשו הן וטוקליהן. דלף לענין שבת תלושין הן. פשיטא. דמטמו למה ליה למתנייה לא איכי גופה אינטיקד לאשמעינן דעץ לא יטמא ולא דיוקא דידיה אינטיקד לאשמעינן דאחריני מטמו דהא תלושין גמורין הן. אלא לאו בלא **טוקליהן**. ומשום דוקא דידיה אינטיקד למתנייה דאע"פ דלענין שבת מחוברין הן לענין טומאת תלושין הן כדשמואל והיינו מהיכי ליה: לעולם הן **וטוקליהן**. ודקא קשיא לן מאי קמ"ל משום סיפא חיייה דאשמעינן קלנן לחין ע"מ ליבשן מטמאין טומאת אוכלים: שנפשה. נחלש ממנו ענף ובחורו ענף יש פירות: **הרי הן כחלושין**. ואפילו הן לחין: **יבשו**. פירות האילן שלא נפשה הרי הן כחלושין: מאי לאו אף **מחוברין**. דקאמר לכל דבריהם קאמר ואפילו לענין טומאת אוכלין וקשיא לשמואל: **הא כדאיתא והא כדאיתא**. תלושין שנפשה לכל דבריהם הו תלושין בין לענין חיוב טומאה בין לענין שבת ומחוברין דקתי גבי יבשו לשבת קאמר ולא לטומאה והיינו כשמואל: **במאי קא מייפלגי**. ר' מאיר ור' שמעון לגבי הכשר: **אמר רבה בהמה נעשית יד לאבר** ותרוייהו אית להו יד יד להכשר ומייה רבי שמעון סבר אין בהמה כולה נעשית יד לאבר אחד הלכך לא הביאה לו הכשר ורבי מאיר סבר בהמה נעשית יד לאבר: **אביי אמר**. הן טעמייהו משום יד דל"ע אין בהמה נעשית יד לאבר אחד אלא טעמא דרבי מאיר משום דולה חרף חשיב ליה ולע"ג דרבי אוחזין אף הקטן באבר ובשר המודולד אין גדול עולה עמו אלא נחלש מיד הואיל ובשוחט בגדול עולה קטן עמו חד הוא ור' שמעון סבר ר' אוחזין כמיהו: **אכול**. דרומה: **שנפרס**. לשון פרוסה ז' קשבר: **הרי הוא כמיהו**. ולא נגע טבול יום בלחוד מן השברים פסל את חבירו: ואם

נשחטה בהמה. נטירו מלמלא עוד משום נבלה ואע"פ שאכורין באיילה כדאמרינן בהמה המוקשה (לעיל דף ע"ג) מוכשר בשרה טרפה (ה) ומידי נבלה טהרו לחין שחיטה עושה ניפול והוכשרו בדמיה לקבל טומאה בלא הכשר אחר: **מהם בהמה הכשר**. שמדלדל תורה אור כריך הכשר לקבל טומאה מן השרץ אם לא הוכשר משמדלדל לטומאת נבלה אין צו כדאמר בהמה המוקשה (ע"ג דף ע"ג) דמיתה עושה ניפול ואינו כמתנבל עמה במיתה אלא כפרוש מחיים וכשר הפורש מן החי טהור: **האבר מטמא משום אבר מן החי**. כדפירשית טעמא דמיתה עושה ניפול כמו שטול סמוך למיתה ואינו נבלה הלכך אינו מטמא משום נבלה ובגמרא מפרש מאי חייב בין אבר מן החי לאבר מן הנבלה: **ור"ש מפרש**. בגמרא מפרש טעמיה: **למאן טומאת נבלות לא**. דלא הו כחלושין לגמרי דליטמא האבר כשאר אבר מן החי דאמר לקמן שהוא מטמא אדם וכלים: **אין כי יפול מנבלתם**. אינו קרוי נבלה עד שיפול לגמרי וגבי שרלים כתיב דאבר מן החי ליה נמי מטמא כלקמן ובתרי קראי כתיב גבי שרלים כי יפול חד צו כי יפול מנבלתם עליו יטמא (ויקרא י"א) וכתיב (ע"ג) וכי יפול מנבלתם על כל זרע וגו' חד לאבר מן בהמה דמיתה עושה ניפול אלא: **ואפ"ה טומאת אוכלין מטמו**. בניחוחא כלומר ואע"ג דמחוברין חשיבי לענין טומאת נבלות קתי מתניתין דלענין טומאת אוכלין תלושין ניבשו ומקבלין טומאה כשאר אוכלין: **מסייע ליה כו' שלמקו באיביהן**. שיבשו צאלין: **חייב חטאת**. אם לא יבשו טוקליהן אלמא אע"ג דלענין שבת מחוברין ניבשו מטמאין טומאת אוכלין: **למאן טומאת נבלות**. למה ליה לומר דרוב ור"ה"ק אין בהמה נעשית יד לאבר הא חס נעשית יד לאבר הוה מוכשר משחיטה בהמה אע"פ שהוא חסור באיילה מדרבנן וכן סברי סולו אמוראי דמפרשי מתניתין לבר מר' אחא דאמר בנתקנת הדם בין סימן לסיון קמייפלגי דלדידיה דם מכשיר לר"ש וי"ל לרב אחא לא שמעי ליה צרייתא דהשוחט (לעיל דף נו.) דשמעינן מיניה דלר' שמעון שחיטה מכשיר ולא דם חבל שאר אמוראי דהכא הו ידעו לה שפיר דהא רב פפא נמי מפרש לה לפלוגתייהו בסמוך ובפרק השוחט (נ"ט) אמר רב פפא עלה דצרייתא הכל מודים היכא דאיתיה לרם כו' אלמא ידע לה: הכרוב והדלעת טעמא דהכי פירות מטמאין באיביהן: והיכי דמי. הך מחתיא דקתי דכרוב ודלעת הוה דלא מטמו הא חריני מטמו: אי דיבשו הן וטוקליהן. דלף לענין שבת תלושין הן. פשיטא. דמטמו למה ליה למתנייה לא איכי גופה אינטיקד לאשמעינן דעץ לא יטמא ולא דיוקא דידיה אינטיקד לאשמעינן דאחריני מטמו דהא תלושין גמורין הן. אלא לאו בלא **טוקליהן**. ומשום דוקא דידיה אינטיקד למתנייה דאע"פ דלענין שבת מחוברין הן לענין טומאת תלושין הן כדשמואל והיינו מהיכי ליה: לעולם הן **וטוקליהן**. ודקא קשיא לן מאי קמ"ל משום סיפא חיייה דאשמעינן קלנן לחין ע"מ ליבשן מטמאין טומאת אוכלים: שנפשה. נחלש ממנו ענף ובחורו ענף יש פירות: **הרי הן כחלושין**. ואפילו הן לחין: **יבשו**. פירות האילן שלא נפשה הרי הן כחלושין: מאי לאו אף **מחוברין**. דקאמר לכל דבריהם קאמר ואפילו לענין טומאת אוכלין וקשיא לשמואל: **הא כדאיתא והא כדאיתא**. תלושין שנפשה לכל דבריהם הו תלושין בין לענין חיוב טומאה בין לענין שבת ומחוברין דקתי גבי יבשו לשבת קאמר ולא לטומאה והיינו כשמואל: **במאי קא מייפלגי**. ר' מאיר ור' שמעון לגבי הכשר: **אמר רבה בהמה נעשית יד לאבר** ותרוייהו אית להו יד יד להכשר ומייה רבי שמעון סבר אין בהמה כולה נעשית יד לאבר אחד הלכך לא הביאה לו הכשר ורבי מאיר סבר בהמה נעשית יד לאבר: **אביי אמר**. הן טעמייהו משום יד דל"ע אין בהמה נעשית יד לאבר אחד אלא טעמא דרבי מאיר משום דולה חרף חשיב ליה ולע"ג דרבי אוחזין אף הקטן באבר ובשר המודולד אין גדול עולה עמו אלא נחלש מיד הואיל ובשוחט בגדול עולה קטן עמו חד הוא ור' שמעון סבר ר' אוחזין כמיהו: **אכול**. דרומה: **שנפרס**. לשון פרוסה ז' קשבר: **הרי הוא כמיהו**. ולא נגע טבול יום בלחוד מן השברים פסל את חבירו: ואם

לעיל ע"ג ע"ג

הגהות הב"ח
(ה) רש"י ד"ה כשם וכו' מוכשר בשרה טרי ומידי נבלה ואע"ג דמיתה

חוספתא ס"ב דשוקין

גליון הש"ס
בב"ב והחולש מהן. ט שכה דף ק"ג ע"ב מו ד"ה במחור:

טבול יום ס"ג משנה א

העור והרומב

פרק תשיעי חולין

קבח

עין משפט
גר מצוה

ואם לאו - חצירו טעור ואע"פ שטעונין זה בזה אין שלישי עושה רביעי בתרומה וצ"ל כבוד יום תניגול לה (א) ג במסכת יומא (דף י"א): **מוחלפת השיטה** - כפן החליף ר"מ שיטתו אבל בעלמא ס"ל אחוה בקטן ואין גדול עולה עמו הרי הוא כמוה ומדקאמר רבי יוחנן הרי ש"מ דס"ל דכחומו בקטן ואין גדול עולה עמו קא מיפלגי: **ומהדר הש"ס ומאי קשיא** - ליה לרבי יוחנן דלמא לאו? דמיקל ר"מ בטבול יום ש"ה הוא טומאה דרבנן מחמיר הוא בטומאה תורה: **סניא רבי אומר** - תירוצא הוא כלומר הא חגי רבי דלא שני ליה: **אחד טבול יום ואחד שאר טומאות** - חוץ חילוק בגניעתם דהקרייה בשאר טומאות נגישה היו בטבול יום נמי נגישה: **לדברי רבי דלא שני ליה** - החליף ר"מ שיטתו (ד) והא כל היכא דהויא נגישה בטבול יום הויא נגישה בשאר טומאות והא שמועין לר"מ דמתניתין דאע"ג דלין גדול עולה עמו חבור הוא: **רבא אומר ביש יד להכשר** - כי היכי דליפנין יד לטומאה בריש פרקין (דף ק"ה) קמיפלגי והכ"ע בהמה נעשית יד לאבר: **בכהכשר קודם מחשבה קמיפלגי** - *דרחנן* אומר ר' יהודה כך היה רבי עקיבא שונה חלב שחומה בכפרים צריך מחשבה ואין צריך הכשר שכבר הוכשר בשחיטה אמרתי לפניו למדתנו רבינו *עולשישין שלקטן והדיחון לבהמה ונמלך עליהן ראדם* צריכות הכשר שני וחור רבי עקיבא להיות שונה יכרבי יהודה מר סבר דה כמעיקרא ומר סבר לה כחורה רב אחא בריה דרב איקא אמר בנתקנה הדם בין סימן לסימן קמיפלגי מר סבר *ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף והאי דם שחיטה הוא ומר סבר אינה לשחיטה אלא לסוף והאי דם מבה הוא רב אשי אמר בשחיטה מבשרת ולא דם קמיפלגי בעי רבה בהמה בחייה מהו שתעשה יד לאבר תיקו אמר אב"י הרי אמרו *קישות שנמעה בעציץ והגדילה ויצאת חוץ לעציץ שהורה אמר ר"ש וכי מה טיבה לטהר אלא הטמא בטומאתו וטהור במהרתו בעי אב"י מהו שתעשה יד לחברתה תיקו אמר רבי ירמיה הרי אמרו המשתחררה לחצי דלעת אסרה בעי ר' ירמיה מרו

רבי מאיר אומר אם אחוה בקטן וגדול עולה עמו • ה"ג בספרים ובפי' ר"ם ובמסכת טבול יום (פ"ג מ"א) אינו כן דגרסוין ר"מ אומר אם אחוה בגדול וקטן עולה עמו הרי הוא כמוהו רבי יהודה אומר אם אחוה בקטן וגדול עולה עמו הרי הוא כמוהו ולהך גירסא תימה מאי פריך הא דר"מ אדר"מ *ולא מסתבר לפרש דר' יוחנן דלאר בחומו בקטן ואין גדול עולה עמו אליבא דר"מ לא דוקא חלף גם הקטן אין עולה עם הגדול דלא משמע הכי: **בהמה בחייה** מהו שנתעשה יד לאבר - תימה מאי מציעא ליה אי משום דבהמה בחייה לאו בת קבולו טומאה היא כל ידות שבעולם נמי לא מקבלי טומאה חלה שוכניות ומוליות טומאה ו"ל דלא דמי לשאר ידות דמאי דלא מקבלי טומאה משום שאינן אוכל אכל בעלי חיים כי נמי הוי אוכל גנון כן פקועה ויכא לא נמי פרק בהמה המקשה (לשל דף ע"ג) דלא מקבל טומאה: **קישות** שנתעשה בענין והגדילה ויצאה חוץ לענין טהור ואע"ג דלאר כפרת המציא גע (גיטין כ"ג ע"ג) חוץ לחצר וטוב נטוה בחוה לרחן בתר עיקרו חלוין ההס מרובה יניקתו במקום העיקר אבל עיקרו לענין חוץ יניקת השרשים מרובה וחוץ הטפות ונקות מן הענין: **ארא** הטמא בטומאה והטעור צטהרתו • ואע"ג דבענין נקוב לחמירין בהמליע (שבת נ"ב) דלרבי שמעון הוי כמחומר לענין הכשר זרעים ומסתמא הוא הדין לענין טומאה הס"ע"ג הנקב הוי כמחומר אבל הא"ע"ג מה שיוכל לחון לא יחא מה שבפנים כמחומר: **הרי אסרה** אסרה חצי רבי זירא מאי שנתעשה יד לחברתה • לפי שני שבקונטרס דמבעיא ליה אי הויא חיה שלא השתחוה לה יד לאיני טומאה או לא כלום נעשה יד אוכל לאוכל אחר או לא תימה דבכולה שמתענין מוכח דלכול נעשה יד לאוכל לחון כולא של כלה בחלבה נעשה החלב יד לכולה ולעיל נמי לא פליגי אלא צבהמה אם נעשית יד לאבר משום שבהמה דבר גדול ואינה ראויה להיות יד אבל אם שוין בהמה והאבר הויא יד לכ"ע ועוד אמאי נקט דלעת לביעי בשחי חתיכות בשר המדובקין צעור ועטמאה אחת מהן בשרף ואין לומר נמי דבלעת מחוברת חיירי והחני טמא מידי דהוא האסרה וקא מציעא ליה אי הוי יד חידך הולית טומאה כיון שאסר מחוברת דמבעיא ליה בקישות שנתעשה בענין דלכתי אמאי נקט דלעת לימא המשתחוה לחני חוץ ונראה כלשון ראשון שפירש בקונטרס דבעי אם נגע שרץ בחני שהשתחוה אם נעשית יד לחני האחר הואיל ואין ראוי לקבל טומאה לר"ש דלאר אוכל שאין יכול להאכלו לחמירי אינו אוכל ולא דמי לשאר ידות דהא חוץ מקבולות טומאה לפי שאינן ראויות לאכלה ועין בעלמא הן אבל הא"ע"ג דבר אחר גורם לו שאין ראוי להאכלו לחמירי כדפרישית לעיל גבי צבהמה בחייה מהו כו': רבי

[פ"ל דחניא]
[עין תוס' מהו יד שישק]
[לשל ע"ג ופ"ג]

[עין תוס' מהו יד שישק]
[לשל ע"ג ופ"ג]

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ואם לאו וכו' במס' יומא. יב אין זה נחמיה יומא ונ"ל דהוא ד"ס ו"ל במסכת טבול יום פ"ג מ"א:

[מסכתא דעולין פ"ג]

שיטה מקובצת
[א"ר פ"א אבר בהבשר י"ב ע"י תוס' בכורות דף י"ב ע"א ר"ה נבלת בהמה:]
[ג] דחניא אמר רבי ירמיה: [ג] תניגול לה בפ"ג מ"א וי"א דה"ל: [ד] החליף ר"מ שיטתו דאמר כל היכא דהויא: [ה] שלקטן לבהמה והוכשרו ואח"כ נב"י: [ו] כ"ג בפירוש כ"י שלקטן למבא בהמה והוכשרו אין מקבל טומאה: עולשישין שלקטן והדיחון למבא בהמה גרמי' ורחצו במים ועשה בתו דרחצו מן העפר ונתלש עם העושבים כפי שיחוי' פנים להאכלין לבחשתו ואח"כ נמלך עליהם וכו': כן כתוב בפירוש ישנים ונראה דחניי' מהדורא קמא: [ז] ר"מ ס"ל כדמעיקרא כי היכי שוב' ונ"ב בפירוש ישנים: כ"ג כתוב ור"ש סבר לה כחורה דקטני מאכל בהמה אינו מקבל טומאה והתירו ואינו מועיל עד שיוכשר מעט אחרת: [ח] ר"מ ס"ל ח"ט ד"ה תללים: [ט] רב"ע דאין יד לחבשר א"צ יד לחבשר והוי אבר ליה ליה יד דאין בהמה נעשה: [י] ואין גדול עולה עמו א"ב כחורה וכן שנתעשה ליה לחבשים: [יא] שבעצין חפשי שחורת ויובקת מן הגוף: [יב] דבעינין אוכל שאמרה יכול להאכלו: [יג] ואע"ג דאברותי' בפ"ה המביא חניי' אילן בארץ ונפשו:

גליון הש"ס
גמ' יביתות הכשר שני • עיין מהו דף י' ע"א תוס' ד"ה שוקת: רש"י ד"ה ומסדר וכו' שהו טומאה דרבנן • טמא ל' הא"ע"ג הוא טמא לחייתא לפסול תרומה כנגישה • עיין מהו דף מה דחומ"ס שס וה"ל לרש"י לומר דטי' קישי טומאתו ו"ג גדול: מהו

גבי טומאה שהשתחוה לה יד לאוכל אחר וקא מציעא ליה בקישות שנתעשה בענין דלכתי אמאי נקט דלעת לימא המשתחוה לחני חוץ ונראה כלשון ראשון שפירש בקונטרס דבעי אם נגע שרץ בחני שהשתחוה אם נעשית יד לחני האחר הואיל ואין ראוי לקבל טומאה לר"ש דלאר אוכל שאין יכול להאכלו לחמירי אינו אוכל ולא דמי לשאר ידות דהא חוץ מקבולות טומאה לפי שאינן ראויות לאכלה ועין בעלמא הן אבל הא"ע"ג דבר אחר גורם לו שאין ראוי להאכלו לחמירי כדפרישית לעיל גבי צבהמה בחייה מהו כו': רבי